

wegwijzer DUURZAAMHEID

“We bevinden ons op een ecologisch kantelpunt. De druk op de biotoop aarde wordt zo groot, dat een houdbaar evenwicht tussen economie en ecologie urgent wordt. Een ecologische ommekeer moet in ons leven binnendringen als een verfrissende wind onder de deur. Die wind kan een teken van hoop worden. Hij kan ons inspireren om in verzet te komen tegen alles wat niet authentiek en duurzaam is.”

(Uit: 'hoop doet leren', p. 35)

Op 18 juni 2015 bracht paus Franciscus zijn 'groene' encycliek 'Laudato Si' uit. Hij stelt hierin de band tussen ecologische duurzaamheid en sociale rechtvaardigheid op scherp. Daardoor voedt hij het klimaatdebat met een indringend ethisch appèl. Paus Franciscus pleit in zijn encycliek voor een “integrale ecologie”, dat wil zeggen: er is niet alleen het behoud van de natuur, maar er is eveneens het wegwerken van de onrechtvaardigheid en de armoede. Beide horen samen. Ons huis moet een gemeenschappelijk huis kunnen zijn voor alles en voor iedereen.

Vier jaar geleden reeds, -lang voordat jongeren over ter wereld op straat begonnen te komen met klimaatmarsen-, schreef paus Franciscus in Laudato Si: *‘De jongeren eisen van ons verandering. Ze vragen zich af hoe het mogelijk is te beweren dat men aan een betere toekomst werkt zonder na te denken over de milieucrisis en het lijden van de uitgestotenen.’* (par. 13) Met de ondertitel van de encycliek wijst de paus er op dat het thema van de schepping de levensbeschouwelijke grenzen overstijgt. Het belangt allen aan: -‘over de zorg voor het gemeenschappelijke huis-‘. Als gevolg van dat alles heeft paus Franciscus in 2015 aan de zeven gebruikelijke, een achtste werk van barmhartigheid toegevoegd. Dat is de zorg voor de schepping. Die werken van barmhartigheid kunnen we beschouwen als onze christelijke grondwet, het DNA van het christendom.

Rentmeesterschap is het klassieke woord om aan te geven dat we geen eigenaars zijn van de aarde, maar wel degenen aan wie deze aarde tijdelijk toevertrouwd is. Meer zelfs, we krijgen er de volle verantwoordelijkheid over. De uitbouw van een rechtvaardige samenleving, in vrede met zichzelf en haar omgeving, hangt sterk af van vorming: leren & opvoeding. Ook wetenschap als onderdeel van die vorming is een onschatbare rijkdom die we moeten delen. Elke dag kan ons helpen bijleren om duurzaam te leven: een wereld opbouwen waar culturele, ideologische of morele keuzes niet worden bepaald door consumptiedoelinden. Werken aan duurzame ontwikkeling: genoeg, voor altijd en voor iedereen. Vorming brengt kinderen en jongeren die inzichten bij en helpt hen keuzes te maken. Duurzame ontwikkeling: van levens- en van lerensbelang. Om te groeien tot inspirerende burgers.

Christenen geloven dat een betere toekomst mogelijk is. We zijn geen verdedigers van de status quo of mensen die nostalgisch verlangen naar het verleden. Het Rijk Gods is toekomst, moet nog tot stand gebracht worden, ook in klimaat-denken én handelen.

Duurzaam onderwijs wil jongeren oproepen om co-creator te zijn in dat proces. Want, klimaat gaat niet louter over CO₂ als een technisch-chemisch stofje (waar we last van hebben), maar ook over een schoolklimaat waar kinderen en jongeren geplaatst worden te midden van de wereld die ons door de Schepper in handen is gegeven. Aan hen stellen we een toekomstvisie voor. Met hen oefenen we in veranderingsstrategieën en appelleren hen tot handelingsbekwaamheid.

Samen scherpen we onze ecologische geletterdheid verder aan vanuit een Joods-christelijk mens- en wereldbeeld. Voetje voor voetje gaan we de weg van dat duurzaam groeiproces. Uiteindelijk een levenslange opdracht!

- Scholen en leraren leren kinderen en jongeren op een gewetensvolle en menswaardige manier met het leven omgaan. Ze doen dat vanuit de overtuiging dat het leven niet eindeloos maakbaar en manipuleerbaar is.
- Vorming kan bijdragen tot een mentaliteitswijziging die een halt toeroept aan de voortdurende drang naar bezit en ongebreidelde groei.
- Duurzame vorming leert jongeren voor het 'zijn' en minder voor het 'hebben' te kiezen.
- Duurzaamheid wijst de weg om zorgzaam om te gaan met de materie, om elk ding, hoe klein of onbenullig het ook lijkt, als belangrijk en waardevol te beschouwen. Leerlingen leren zorgzaam en respectvol omgaan met wat hen wordt toevertrouwd. In die houding tegenover de materie weerspiegelt zich ook hoe wij met elkaar omgaan. Duurzaam handelen betekent expliciet oog hebben voor elke mens, elke leraar, elk kind (als het bedreigd wordt).
- De ecologische ommekeer die nodig is, vertaalt zich in een school vaak in het 'anders handelen', het ingrijpen in de dingen. ... Dieper dan 'anders handelen' gaat duurzaamheid ook over anders leren kijken. Duurzaamheid roept scholen eerst op tot nadenken en dan tot actie.
- Duurzaamheid heeft in de school ook een maatschappelijk aspect. Het leert jongeren op een bezorgde en kritische manier te kijken naar de samenleving. Duurzame ontwikkeling betekent: voorzien in de behoeften van de huidige generatie zonder daarmee de mogelijkheid van de toekomstige generaties in gevaar te brengen.

(Uit: 'hoop doet leren', p. 36)

DUURZAAMHEID EN BIJBELSE INSPIRATIE: 'NU GAAN WE DE MENS MAKEN' (Gen 1)

Duurzaam geschenk - De Bijbel begint met een scheppingsverhaal. God heeft de mens geschapen naar zijn evenbeeld. Hij heeft de wereld aan hem toevertrouwd om er zorg voor te dragen. Dat getuigt van een groot vertrouwen in ons, mensen, maar het geeft ons ook een bijzondere verantwoordelijkheid. We doen er niet mee wat we zelf willen. We hebben die wereld alleen in bruikleen. Als rentmeesters gaan we ermee om. We behandelen de wereld zoals we met echte vrienden omgaan of zoals we een duurzaam geschenk blijven koesteren.

“De scheppingsverhalen in het boek Genesis (...) geven aan dat het menselijk bestaan gebaseerd is op drie fundamentele en nauw met elkaar verbonden relaties: de relatie met God, met de naaste en met de aarde. Volgens de Bijbel werden deze drie relaties verbroken, niet alleen buiten ons maar ook binnen onszelf. Deze breuk is de zonde.” (‘Laudato Si’ 66)

“Bij het benadrukken dat de mens het beeld van God is, mogen we niet vergeten dat elk schepsel een functie heeft en geen enkel schepsel overbodig is. Het hele materiële universum is de uitdrukking van Gods liefde, van zijn onmetelijke tederheid voor ons. De grond, het water, de bergen, alles is liefkozing van de Heer. Het vriendschapsverhaal van ieder mens met God verloopt steeds in een geografische ruimte die omgevormd wordt tot een zeer persoonlijk teken. Ieder van ons herinnert zich plaatsen waaraan de gedachte alleen al deugd doet. Wie opgroeide in de bergen, of wie als kind, gehurkt, water uit de rivier dronk, of wie speelde op het plein van zijn wijk, voelt zich geroepen om zijn eigen identiteit terug te vinden als hij naar deze plaatsen terugkeert.” God heeft een schitterend boek geschreven waarvan de letters de menigte schepsels zijn die in het heelal aanwezig zijn. Van de meest weidse programma's tot de zwakste vormen van leven is de natuur een voortdurende bron van verwondering en eerbied. (‘Laudato Si’ 84)

JONGEREN ZIJN HET 'NU' VAN GOD

Wat de toekomst van onze planeet en de zorg voor een rechtvaardige wereld voor iedereen betreft, is het nu wel heel dringend. Vandaar dat paus Franciscus in zijn homilie op de slotviering van de Wereldjongerendagen in Panama en in zijn verklaring Christus Vivit na de jongerensynode, jongeren oproept om niet langer in een soort wachtkamer te leven en te blijven zitten tot ze geroepen worden. *“Je denkt dat jouw NU nog niet is gekomen, dat je te jong bent om te dromen van en te werken aan de toekomst. Gods liefde wacht niet op het zogenaamde ideale moment. Gods tijd maakt elke situatie en plaats geschikt.” Gods belofte gaat nu in vervulling. **Jullie zijn niet de ‘morgen’, de ‘intussen’, maar het ‘NU’ van God.**”*

Paus Franciscus zegt: *“Ik heb het nieuws gevolgd over zoveel jonge mensen wereldwijd, die de straat opgaan om hun verlangen naar een meer rechtvaardige en broederlijke samenleving te uiten. **De jongeren willen voorvechters zijn van verandering.** Alsjeblief, laat het niet aan anderen over om voor verandering op te komen! Jullie zijn diegenen die de toekomst in handen hebben.”*

<https://visie.eo.nl/alles-over/duurzaamheid/>

<https://netrv.be/ecokerk>

https://www.youtube.com/watch?v=_aDgg-Mjwgl

<https://netrv.be/ecokerk/red-hun-toekomst-klimaatplan-nu>

<https://www.youtube.com/watch?v=g3vSGdlmeqI>

klimaatlied voor kerken
Tekst André Troost
Melodie: 'Zolang er mensen zijn op aarde.'

1.

Kyrieleis, heb medelijden,
de schepping klaagt, de aarde huilt-
akkers en weiden: straks woestijnen,
het voedsel schaars, de grond vervuild.

2.

Kyrieleis, heb medelijden;
de schepping kreunt, de aarde vraagt:
gun ons de tijd nog te vermijden,
dat al wat leeft wordt weggevaagd.

3.

Kyrieleis, heb medelijden;
de schepping schreeuwt, de aarde zucht –
hoe konden wij zo brutaal ontwijden,
uw werk: het land, de zee, de lucht?

4.

Kyrieleis, heb medelijden,
de schepping roept, de aarde smeekt-
dit is toch niet het eind der tijden,
nu hebzucht wereldwijd zich wreekt?

5.

Kyrieleis, heb medelijden,
de schepping bidt, de aarde hoopt,
op U, op ons-een jaargetijde,
dat al ons vuil in schoonheid doopt.